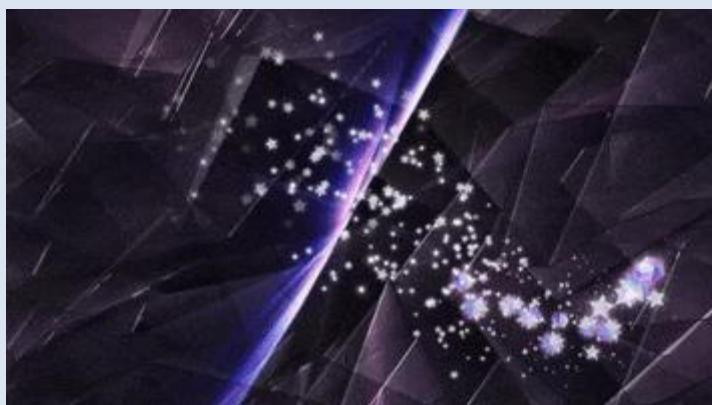

DOMOKOS JOHANNA

**Versfilmes,
performatív és drámapedagógiai megközelítések
a kortárs magyar költészethez**

2026

Versfilmes, performatív és drámapedagógiai megközelítések a kortárs magyar költészethez

Projektkötet

Domokos Johanna (oktató)

Barna Livia Krisztina (Lili), Benke Emma, Harmati Márton Gyula,
Jámbor Dorottya, Kovács Boglárka, Miskolczi Luca, Murzsa Renáta,
Ruzicska Lilien, Sciviero Seany, Szalay-Tóth Karina, Szabó Alexandra,
Székely Panna, Szílaszi Lili Katalin, Sudár Petra Fruzsina, Terdik Réka (hallgatók)

Szakmai lektor:

Horváth Fruzsina

2026

Tartalomjegyzék

BEVEZETÉS

A vers mint nyitott művészi és pedagógiai kiindulópont

1. A projekt és a gyakorlat-alapú pedagógiai keret
2. Intermedialitás, adaptáció és multimodális jelentésképzés
 - 2.1. Versfilm: a lírai szöveg audiovizuális újraértelmezése
 - 2.2. Többszövegű performansz: fordítás, nyelvi közvetítés és közös alkotás
 - 2.3. Drámapedagógiai feldolgozás: a vers testivé és cselekvővé tétele
3. A projekt pedagógiai tapasztalatai és transzformatív folyamatai
4. Versfilm-elemzési szempontsor
 - 4.1. Leíró megfigyelések
 - 4.1.1. Vizuális világ
 - 4.1.2. Szereplők és jelenlét
 - 4.1.3. Hang és ritmus
 - 4.1.4. A vers szövege a filmben
 - 4.2. Elemző kérdések
 - 4.2.1. A film nyelvezete és médiumspecifikus eszközei
 - 4.2.2. A vers és a film tematikus kapcsolata
 - 4.2.3. Reflexív és nyitott kérdés
 - 4.3. Rövid összegzés
5. A versfilm mint közös értelmezési és alkotói tér

HALLGATÓI ESSZÉK A VERSFILMEKRŐL

1. Turczi István: *Kamarazene*

Szabó Alexandra esszéje

2. Király Farkas: *Szitálásban*

Barna Livia Krisztina (Lili) esszéje

3. Szabó T. Anna: *Mindvégig Magamé*

Murza Renáta esszéje

4. Zalán Tibor: *Második hőesés*

Benke Emma esszéje

5. Csáji László Koppány: *Az álmodó Isten*

Sciviero Seany esszéje

6. Várady Szabolcs: *Mégis miben?*

Ruzicska Lilien esszéje

7. Lőrincz P. Gabriella: *Liberum arbitrium*

Terdik Réka esszéje

8. Kopriva Nikolett: *Akit hátrahagyunk*

Kovács Boglárka esszéje

9. Gergely Ágnes: *Ajtófélfámon jel vagy*

Székely Panna esszéje

10. Varga Melinda: *Egyszerű válasz*

Szílasi Lili Katalin esszéje

11. Varró Dániel: *Eszedbe jut, hogy eszedbe ne jusson*

Sudár Petra Fruzsina esszéje

VERSBŐL JÁTÉK – DRÁMAPEDAGÓGIAI MŰHELYEK

1. Csáji László Koppány: *Az álmodó Isten*

Drámapedagógiai foglalkozás készítője: Jámbor Dorottya

A Mesemondó fonala

2. Csáji László Koppány: *Az álmodó Isten*; Villányi G. András: *Szemek fénye*; Iancu

Laura: *Elkerül és elkís*

Drámapedagógiai foglalkozás készítője: Szalay-Tóth Karina

Az Álmodó Isten kulisszái mögött

3. Jász Attila: *Konkréthely*

Drámapedagógiai foglalkozás készítője: Harmati Márton Gyula

Egy nap, amikor helyrehozhatók a dolgok

4. Romhányi József: *Kecskére káposztát*

Drámapedagógiai foglalkozás készítője: Miskolczi Luca

Ha az állatok egyszer megszólalnak

BEVEZETŐ

A VERS MINT NYITOTT MŰVÉSZI ÉS PEDAGÓGIAI KIINDULÓPONT

0. Bevezető gondolatok a vers helyzetéről a vizuális és performatív fordulat idején

A kortárs versre tekinthetünk úgy is, mint nem lezárt értelmezési tárgyra, hanem olyan nyitott művészi kiindulópontra, amely különböző médiumokban, testi és közösségi alkotói folyamatokban újraértelmezhető. Az irodalmi jelentés így nem egyszerűen átadható tudásanyag, hanem a befogadó aktív tevékenysége során konstruálódik és testesül meg. Amikor a verset nem csupán értelmezni, hanem újból „megcsinálni” kell, az olvasóból/befogadóból alkotó válik. Az így létrejövő transzformatív értelmezési folyamatok során a vers filmes, előadóművészeti vagy drámapedagógiai alkotás ihlető forrásává alakulhat.

Az interszemiotikus fordítási folyamatban¹ médiumváltás során nem csupán új értelmezési, hanem új megélési horizontok is megjelennek. Amikor egy verbális metafora újabb képi vagy testi metaforává alakul, a befogadás egyben alkotói tapasztalattá válik, és a vers misztériuma megélhető lesz. Erika Fischer-Lichte performativitás-elmélete² komoly segítséget nyújtott számunkra is a vers ezen dimenziójának megközelítéséhez. A vers ilyenkor nem pusztán jelentést közvetít, hanem cselekvésre, újraalkotásra és személyes kapcsolódásra hív. A performativitás mellett Biró Ildikó helyesen jegyzi meg, hogy a fiatalok körében “A vizualitás jelentősége és potenciális hatása – a szöveggel szemben – növekszik. Valószínűleg ez az egyik oka annak, hogy egyre többen foglalkoznak játékalapú tanulás fejlesztésével is.”³— ahogy a jelen kiadvány felmutatott három projektje is egybekapcsolja a performativitást, vizuális kódolást valamint a játékosságot.

¹ L. Roman Jakobson hármas terminológiáját, mely során megkülönböztet intralingvális, interlingvális és intraszemiotikus fordításokat az *On Linguistic Aspects of Translation* (1959/2000) c. művében.

² Erika Fischer-Lichte *A performativitás esztétikája* c. művében (2006, ford. Kiss Gabriella) négy olyan kategóriát különít el, amelyek együttesen a mi versprojektjeinket is meghatározták. Ez a négy kritérium: a medialitás, a materialitás, a szemioticitás és az esztéticitás, melyek órai elemzéseink során általunk is gyakran reflektált témák voltak.

³ Nevelés a vizuális média által – A digitális technológia lehetőségei a vizuális művészetek területén, Vizuális kultúra 2021, 1/4. p. 3-4, [0. Biró.pdf](#) (08.08.2026)

1. A projekt és a gyakorlat-alapú pedagógiai keret

A fenti premisszák mentén a 2026-os tavaszi félévben a budapesti Színház- és Filmművészeti Egyetem Német Antal Drámainstízetének három Drámainstruktor BA-osztályával a kortárs magyar költészet különböző művészeti és pedagógiai feldolgozását tűztük ki célul.

Fő kérdésünk az volt, hogy miként lehet a versek mélyebb jelentésrétegeit kioldani, felszínre hozni és saját tapasztalattá alakítani úgy, hogy közben túllépjünk a hagyományos versértelmezés keretein. Nemcsak azt szerettük volna elérni, hogy a hallgatók megértsék a vers tartalmát és stíluseszközeit, hanem azt is, hogy személyes kapcsolatba kerüljenek vele, és a vers megéreztesse velük a szív öröm- és szabadságterét.

A számos lehetséges médiumváltási és alkotói lehetőség közül a három kurzus során performatív megközelítésekkel kapcsolódtunk a versekhez. Mindhárom megközelítésben közös volt, hogy a vers mint forrásanyag egy multimodális alkotási folyamatba került, amelynek eredményeként a hallgató olyan művészi megnyilvánulást hozott létre, amelynek részben maga vált szerzőjévé és alakítójává.

E performatív pedagógiai keret így nemcsak abban motiválta a hallgatót, hogy a műalkotást – jelen esetben a verset – megértse és értelmezze, hanem arra is ösztönözte, hogy olyan művészi eseményt hozzon létre, amelybe testileg, lelkileg és alkotóként is bevonódik. A leendő drámainstruktorok így nemcsak saját drámapedagógiai módszereikkel kísérletezhettek, hanem kiléphettek a film és a performansz kísérletező területeire is, ahol eltérő mértékű előzetes tapasztalatokkal rendelkeztek.

2. Intermedialitás, adaptáció és multimodális jelentésképzés

2.1 Versfilm: a lírai szöveg audiovizuális újraértelmezése

Az egyik drámainstruktor-csoport a Magyar PEN Club⁴ fennállásának 100. évfordulója alkalmából készített versfilmeket a szervezethez kötődő kortárs költők alkotásai alapján. A versfilmeket Kovács Boglárka egybeszerkesztett anyaga: [SZFE | VERSFILMEK | 2026 - YouTube](#) a szövegcentrikusabb alkotásoktól a szabadabb filmes interpretációk felé rendezte. A projektkötetben ezért az alábbi sorrendben szerepelnek:

⁴ L. weboldalát <https://magyarpenclub.hu/> (08.08.2026)

1. Turczi István: Kamarazene
Versfilm készítője: Szabó Alexandra
2. Király Farkas: Szitálásban
Versfilm készítője: Barna Livia Krisztina (Lili)
3. Szabó T. Anna: Mindvégig Magamé
Versfilm készítője: Murzsa Renáta
4. Zalán Tibor: Második hóesés
Versfilm készítője: Benke Emma
5. Csáji László Koppány: Az álmodó Isten
Versfilm készítője: Sciviero Seany
6. Várady Szabolcs: Mégis miben?
Versfilm készítője: Ruzicska Lilien
7. Lőrincz P. Gabriella: Liberum arbitrium
Versfilm készítője: Terdik Réka
8. Kopriva Nikolett: Akit hátrahagyunk
Versfilm készítője: Kovács Boglárka
9. Gergely Ágnes: Ajtófélfámon jel vagy
Versfilm készítője: Székely Panna
10. Varga Melinda: Egyszerű válasz
Versfilm készítője: Szílaszi Lili Katalin
11. Varró Dániel: Eszedbe jut, hogy eszedbe ne jusson
Versfilm készítője: Sudár Petra Fruzsina

A versfilmek elkészítésén túl a hallgató-szerzők rövid esszéket is írtak, amelyekben saját transzformatív alkotói folyamataikra reflektáltak. Ezeket leginkább az alábbi négy kérdés mentén lehet összefoglalni:

- Hogyan változik a kortárs lírai szöveg jelentésstruktúrája, amikor audiovizuális vagy dramatikus médiumba kerül?
- Milyen szerepet játszik az alkotói folyamat a vers mélyebb, személyesebb értelmezésének kialakulásában?
- Milyen pedagógiai lehetőségeket kínál a versfilm és a dramatikus feldolgozás a hagyományos irodalomtanítási gyakorlathoz képest?

- Milyen módokon válik a hallgató a vers befogadójából annak újraértelmezőjévé és alkotójává?

A Magyar PEN Club centenáriumi ünnepségén, ahol ezek az alkotások az órai kereteken túl bemutatásra és megbeszélésre kerülnek, egy nagyobb művészeti esemény keretében vetítődnek le 2026. november 23-án a Pesti Vigadóban. A vetítést követően a közönség a versfilmeket létrehozó hallgatókkal is beszélgethet. Az esemény után a felvétel a széles nyilvánosság számára is elérhetővé válik a YouTube-csatornán.

2.2 Többsnyelvű performansz: fordítás, nyelvi közvetítés és közös alkotás

A másik csoport online és jelenléti órák keretén belül a Bielefeldi Egyetem Nyelvi Tanszékének *Többsnyelvűség* (English/Multilingualism) kurzusának hallgatóival együttműködésben, velem és Gleason-Nagy Natália tanárnő irányítása alatt dolgozott.

A résztvevők a *Random Walk: a waywar collection of modern Hungarian vers* (Broken Sleep, ford. Czipott Péter, 2026) című, 44 kortárs magyar költő műveit bemutató angol nyelvű antológiából választottak ki számukra fontos verseket. Ezek alapján háromnyelvű – magyar eredeti, angol, Czipott Péter fordításában, valamint német, a hallgatók közös műfordításában megszólaló – performanszok születtek.

A feldolgozott szerzők és versek a következők voltak:

Csáji László Koppány – *Az álmodó Isten*

Lázár Balázs / Kovács László – *Második helsingőri feljegyzés*

Villányi G. András – *Szemek fénye*

Iancu Laura – *Elkerül és elkísér*

Halmai Tamás – *Glosszák a fényről*

Tompa Gábor – *Bűnbeesés*

Turai Laura – *Madarak*

Jász Attila – *Konkréthely*

A 22 tagú magyar és német hallgatókból álló csapat egyórás, zenés, játékos, táncos és többsnyelvű performanszt 2026. május 21-én mutatta be a Bielefeldi Egyetem tágas halljában, az arra járó-
kelő közönség előtt.

Egy magyar hallgatói reflexió így összegezte az esemény tapasztalatait:

Drámainstruktor BA szakos hallgatókként egy részben online (előkészítő hónapok) és részben élőben zajló (performansz idejére kiutaztunk) értékes szakmai és kulturális tandem-kurzuson vehettünk részt, mely alatt nemcsak új tapasztalatokkal gazdagodtunk, hanem hallgatói közösségként is közelebb kerültünk egymáshoz. Az út számos olyan élményt és benyomást nyújtott, amelyek hosszú távon is meghatározóak maradnak számunkra. A performansz bemutatása komoly együttműködést és összehangolt munkát igényelt. Külön szeretnénk kiemelni a helyi hallgatók és segítők nyitottságát, kedvességét és segítőkészségét. Kísérőtanárainkkal a támogatásuk nagyban hozzájárult ahhoz, hogy a közös munka gördülékenyen valósuljon meg, és hogy otthonosan érezzük magunkat a számunkra új helyzetben. A program során lehetőségünk nyílt az angol és a német nyelv gyakorlására is, amely különösen hasznos tapasztalatot jelentett. A közös alkotómunka, az új munkamódszerek megismerése és a külföldi hallgatókkal kialakított kapcsolatok mind hozzájárultak szakmai fejlődésünkhöz. (VL.)

Német oldalról egy hallgató ezt a visszajelzést nyújtotta:

Egyetemi éveim alatt minden alkalmat megragadok, hogy performatív kurzusokra iratkozzam be. Már az első alkalommal, melyet Domkos Johanna Susanne Hecht kolléganőjével tartott, a száraz elméleti tananyag (az identitás (de/re)konstruálás elméleti és gyakorlati kérdései) sejt szintig bennem életre kelt, és azóta sokkal tudatosabban és kreatívabban vagyok képes bánni a mindennapi társadalmi szerepeimmel. Kortárs magyar költészetet feldolgozó performatív kurzusunk során észre se vettük társainkkal, hogy mennyi mindent megtudhattunk és megérezhettünk a magyar történelemről, irodalomról, verstanról. Műfordítási tapasztalatokon túl a magyar hallgatók által hozott (nép)dalok, játékok, (nép)táncok és fizikai improvizációk által nemcsak betekintheztem egy egészen más világba, de ugyanakkor a saját kulturális kódoltságomra is döbbenet figyelhettem fel. A csoportunk számos tagja számára első nyilvános fellépést jelentett a kurzus végén a több mint egy órás performansz, nekem a sokadikat – azonban mindannyiunk arcán ott ragyogott a megélés: a versekkel együtt mi is egy időre művészi életre keltünk, melyben a mindenikün hozzájárulása egy nagyobb, játékos, esztétikai egészbe épült be. (TK)

2.3 Drámapedagógiai geologizes: a vers testivé és cselekvővé tétele

A harmadik csoport a fenti két alkotókörből válogatva kortárs magyar versekhez készített drámapedagógiai feldolgozásokat azzal a céllal, hogy a költészetnek a hagyományos magyar órai módszertanon túllépő, játékosabb és interaktívabb megélését tegye lehetővé.

Így készült el az a négy foglalkozásterv is, amelyet e projektkötetben közreadunk.

Elsőként Csáji László Koppány: *Az álmodó Isten* című versének feldolgozása következik Jámbor Dorottya munkájaként, *A Mesemondó fonala* címmel. A foglalkozás a sors, a teremtés és az egyéni felelősség kérdéseit dolgozza fel dramatikus helyzeteken keresztül.

A második foglalkozástervben Szalay-Tóth Karina három szerző ihlető sorait kapcsolta össze *Az Álmodó Isten kulisszái mögött* című drámapedagógiai foglalkozásában. A feldolgozás több vers motívumait kapcsolja össze, és a szövegértelmezést vizuális alkotással egészíti ki:

- Csáji László Koppány: *Az álmodó Isten*
- Villányi G. András: *Szemek fénye*
- Iancu Laura: *Elkerül és elkísér*

Harmati Márton Gyula *Egy nap, amikor helyrehozhatók a dolgok* című drámapedagógiai foglalkozása Jász Attila: *Konkréthely* című versére épül, és a hely, a kötődés, a veszteség és az elengedés témáit dolgozza fel, elsősorban térbeli és testi gyakorlatok segítségével.

A negyedik drámapedagógiai versfeldolgozás Miskolczi Luca munkája, amely Romhányi József: *Kecskére káposztát* című költeményére épül, és a *Ha az állatok egyszer megszólalnak* címet viseli. A foglalkozás a játék, a nyelvi humor, az eszperente, az állati nézőpont és az improvizáció segítségével vezeti új tapasztalatok felé a drámainstruktor hallgatókat és a gyermekeket.

A négy foglalkozás közös sajátossága, hogy a résztvevők nem pusztán befogadói a műveknek, hanem aktív alkotóként és szereplőként vesznek részt azok feldolgozásában. A szövegekhez kapcsolódó mozgásos, dramatikus, vizuális és nyelvi feladatok lehetőséget teremtenek a személyes értelmezésre, a közös gondolkodásra és az élményszerű tanulásra.

3. A projekt pedagógiai tapasztalatai és transzformatív folyamatai

Jelen összefoglaló az első csoport tizenegy versfilmjének, valamint a harmadik csoport négy drámapedagógiai versfeldolgozásának munkáját mutatja be. A rövid bevezető részeként egy versfilm-elemzési szempontsort is közreadunk, amelynek pontjai az órai, többé-kevésbé irányított megbeszélések során kristályosodtak ki.

A projektkötet második fejezetében minden egyes alkotáshoz kapcsolódóan közöljük a versfilmben használt költemények magyar eredetijét és – ahol releváns – további nyelvű műfordításait, a szerző és a filmkészítő adatait, az alkotók koncepcióleírását, valamint három olyan reflektív kérdést, amelyek segítséget nyújthatnak a versfilmek további pedagógiai feldolgozásához.

A kötet ezt követő, záró fejezetében versekre épülő négy drámapedagógiai foglalkozás vázlatát közöljük. Ezek eltérő életkorú csoportok számára készültek, és különböző drámapedagógiai eszközökkel dolgoznak.

Munkánk célja kettős volt. Egyrészt szerettük volna kipróbálni magunkat egy olyan alkotói területen, amely korábban kevésbé állt közel hozzánk, és amelynek elsajátítása jelentős tanulási folyamatot igényelt. Másrészt fontosnak tartottuk, hogy jövőendő drámainstruktorként közelebbi kapcsolatba kerüljünk a képi gondolkodás és a filmes kifejezőmód lehetőségeivel, a performansz médiumával, sőt a többnyelvűség gondolatával is eljuttassunk. Emiatt építettünk be a projektekbe olykor több-kevesebb műfordítást is.

Meggyőződésünk, hogy a különböző művészeti és pedagógiai diszciplínák összekapcsolása gazdagíthatja a jövőbeli foglalkozásokat, és hatékonyabb megszólítási módokat kínálhat a fiatalabb generációk számára. Ez különösen időszerű egy olyan kulturális környezetben, amelyben a vizuális médiumok szerepe egyre hangsúlyosabbá válik.

Nemcsak oktatási segédanyagként, hanem minden érdeklődő számára további alkotásra ösztönző, játékos inspirációként kínáljuk fel az alábbi filmes, performatív és drámapedagógiai versfeldolgozásokat.

4. Versfilm-elemzési szempontsor

A 2026-os tavaszi félév óráin folytatott közös megbeszélések és reflexiók alapján összeállított alábbi kérdések és szempontok a versfilmek befogadását, megfigyelését és elemzését kívánják segíteni. A szempontsor egyaránt kapcsolódik a projekt pedagógiai és művészeti célkitűzéseikhez: egyrészt támogatja a versfilmek vizuális, hangzó és narratív elemeinek tudatos megfigyelését, másrészt lehetőséget teremt annak feltárására, miként alakítja át a filmes médium az eredeti vers jelentését és befogadásának módját.

A kérdések nem kötelezően követendő kérdőívként, hanem gondolkodási és értelmezési keretként szolgálnak. Céljuk, hogy segítsék a személyes értelmezés, a kritikai reflexió és a médiumtudatos befogadás kialakítását. A szempontsor pedagógiai helyzetben, közös beszélgetés kiindulópontjaként, egyéni írásos reflexió alapjaként, valamint önálló elemzés során egyaránt alkalmazható.

4.1. Leíró megfigyelések

4.1.1. Vizuális világ

- Milyen terek, helyszínek, tárgyak és vizuális motívumok jelentek meg?
- Hogyan működtek a színek, a fények, az árnyékok és a kompozíciók?
- Milyen volt a kamera használata: milyen közelképek, totálók, kameramozgások és nézőpontok jelentek meg?

4.1.2. Szereplők és jelenlét

- Kik vagy mik jelentek meg a filmben?
- Inkább konkrét szereplőként vagy szimbolikus alakokként működtek?
- Hogyan kapcsolódtak a vers beszélőjéhez vagy lírai énjéhez?

4.1.3. Hang és ritmus

- Milyen szerepe volt a zenének, a csendnek és a zajoknak?
- Hogyan alakította a hangzás a befogadás ritmusát?
- A film ritmusa hogyan viszonyult a vers ritmusához?

4.1.4. A vers szövege a filmben

- Hogyan jelent meg a vers: narrációként, feliratként, töredékesen vagy teljes egészében?
- Történt-e hangsúlyeltolódás az interpretáció során?
- A fordítás vagy a felirat hogyan befolyásolta a jelentést?

4.2. Elemző kérdések

4.2.1. A film nyelvezete és médiumspecifikus eszközei

Milyen filmes eszközökkel hozott létre jelentést az adaptáció?

Érdemes kitérni például:

- a képi metaforákra;
- a montázsra;
- a tempóra;
- a hang–kép viszonyára;
- a szimbolikus motívumokra;
- a néző pozicionálására.

Lehetséges szempont:

A film inkább illusztrálta a verset, vagy önálló értelmezést hozott létre?

4.2.2. A vers és a film tematikus kapcsolata

Milyen központi témák kapcsolják össze a verset és a filmadaptációt? Például: emlékezet, identitás, testiség, történelem, magány, erőszak vagy transzcendencia.

- Mit emelt ki a film a versből?
- Mit hagyott el vagy alakított át?
- Hogyan változott a vers jelentése a vizuális közegben?

Lehetséges szempont:

Az adaptáció inkább értelmezte, aktualizálta vagy átírta a verset?

4.2.3. Reflexív és nyitott kérdés

Hogyan befolyásolta a személyes befogadásodat a film és a vers együttese?

Volt-e olyan kép, hang vagy szövegrészlet, amely újraértelmezte számodra a verset, vagy saját tapasztalatot, emléket, érzést hívott elő?

4.3. Rövid összegzés

Fogalmazd meg 4–6 mondatban, hogy szerinted mennyiben működött a versfilm önálló műalkotásként, és milyen kapcsolatban állt az eredeti verssel.

5. A versfilm mint közös értelmezési és alkotói tér

A fenti szempontsor egyben azt a pedagógiai szemléletet is tükrözi, amely a projekt egészét meghatározza. A versfilm készítése során a hallgató nem pusztán egy már létező mű befogadója, hanem annak aktív értelmezője és újraalkotója lesz. Az audiovizuális médium lehetőséget teremt arra, hogy az irodalmi szövegben rejlő képek, ritmusok, metaforák és hangulatok új formában szólaljanak meg, miközben maga az alkotói folyamat is új jelentésrétegeket tárhat fel.

Éppen ezért a versfilm nem feltétlenül a vers „megfilmesített változata”, hanem az eredeti művel folytatott kreatív párbeszéd. Az alkotó döntései – a választott képek, helyszínek, szereplők, hangok, zenei elemek, kameramozgások és montázmegoldások – mind értelmező gesztusokká válhatnak. A versből kiinduló filmes alkotás így egyszerre őrizheti meg a szöveghez való kötődését, és hozhat létre attól autonóm művészi jelentést.

Bízunk benne, hogy ez a gyűjtemény nemcsak a versfilmek befogadásához, elemzéséhez és feldolgozásához nyújt segítséget, hanem inspirációt ad saját alkotások létrehozásához is. A versfilm készítése olyan összetett kreatív folyamat, amelyben az irodalom, a vizuális gondolkodás, a hang, a mozgás és a személyes értelmezés találkozik. Éppen ezért különösen alkalmas arra, hogy a tanulók aktív alkotóként kapcsolódjanak a költészethez.

Arra biztatjuk az oktatókat és a diákokat, hogy bátran kísérletezzenek ezzel a műfajjal. Egy egyszerű mobiltelefon, néhány tudatosan megválasztott kép és hang is elegendő lehet ahhoz, hogy izgalmas és gondolatébresztő adaptáció szülessen. A technikai eszközök sokféleségénél fontosabb az a kérdés, hogy milyen értelmezői döntés áll az alkotás mögött, és hogyan képes az új médium megszólaltatni a versben rejlő személyes és közösségi tapasztalatokat.

Meggyőződésünk, hogy a versek filmes újraértelmezése nemcsak az irodalmi szövegek mélyebb megértését segítheti elő, hanem fejlesztheti az együttműködési készséget, a kreativitást, a vizuális- és médiatudatosságot, valamint a kritikai gondolkodást is. A versfilmes alkotói folyamatban a befogadás és az alkotás nem egymást követő, hanem egymást kölcsönösen alakító tevékenységekké válhatnak.

Reméljük, hogy a következő oldalakon bemutatott munkák nem lezárt alkotói folyamatokként, hanem további értelmezések, beszélgetések és újabb alkotások kiindulópontjaiként működnek. A kötetben szereplő versfilmek és drámapedagógiai feldolgozások egyaránt azt példázzák, hogy a kortárs magyar költészet különböző művészeti és pedagógiai közegekben is képes új hangokat, új nézőpontokat és új találkozási lehetőségeket teremteni.

Végezetül szeretnénk köszönetet mondani mindazoknak a költőknek, akik bizalmat szavaztak a projektnek, és hozzájárultak ahhoz, hogy műveikkel dolgozhassunk. Nagyra értékeljük nyitottságukat és támogatásukat, amely lehetővé tette, hogy a versek új médiumban, új alkotói nézőpontokból szólalhassanak meg. Reméljük, hogy ezek a versfilmek méltó párbeszédet kezdeményeznek az eredeti művekkel, és új olvasókat, nézőket vezetnek el a kortárs magyar költészet világához.

HALLGATÓI ESSZÉK A VERSFILMEKRŐL

A versfilmeket összesítő videó:

[SZFE | VERSFILMEK | 2026 - YouTube](#)⁵

⁵ https://www.youtube.com/watch?v=G8vJLt8C_A0

Költő: Turezi István

Vers címe: Kamarazene

A versfilm készítője: Szabó Alexandra

A vers szövege:

Napnyugta kelyhében
nyarat sirat
a fák közt összeült
madárzsinat.

Ahogy most felnézek,
át a tű fokán,
felhők lágy selyme száll
fák ágbogán.

Ismerős hangok, régi
partitúra.
Az idő csiszolta magány-
alakúra.

Árnyékod villan, túl az
ajtórésen,
jöttödre áthajol az
én az énen.

A vers angol fordítását készítette: Szabó Alexandra, AI

In sunset's chalice
summer mourns,
among the trees convenes
a council of birds.

As I now look up,
through a needle's eye,
soft silk of clouds drifts
on branches high.

Familiar sounds,
an old score once known.
Time has shaped it into
a form of solitude.

Your shadow flickers
beyond the door's thin seam,
at your arrival, the self
leans into its own being.

Filmadaptáció koncepciója

A koncepciómban a vers fordítását jelenítettem meg a „typewriter” betűstílusban, ezzel felidézve a régi idők írógépeit. A filmet egy vágással készítettem. Egyszer írtam le a verset hibátlanul, mert véleményem szerint ebben az egyszerű koncepcióban zavaró lett volna, ha több vágás is megjelenik.

A vers utáni vágóképen jelennek meg az adatok. A zene egy lassú, érzelmes zongorahang, hogy bemutassa a vers érzelmi világát. A zene mellett hallani lehet az eredeti, magyar nyelvű verset is, melyet én olvastam fel. A koncepció része volt, hogy a magyar és az angol verzió két külön módon jelenjen meg, lehetőség szerint egyszerre.

A vers szépsége és tartalma miatt szerettem volna mindenképpen egy egyszerű koncepcióban megvalósítani a filmet, mert szerintem ez esetben érdekesebb magára a versre figyelni, mint a képi világra. A fordítás megjelenése hozzáad egy szép, de mégsem túl erős képi világot. Semmiképp sem szerettem volna elvonni a nézők figyelmét a vers lényegéről.

A végére került a film és a fordítás készítőjének neve, valamint a zene címe. Ez azért volt fontos, hogy a film jogtiszta lehessen.

Kérdések

1. Mennyire értelmezhető a film?
2. Mit ad hozzá a vershez az egyszerű képi világ?
3. Milyen érzéseket váltott ki a film megtekintése?

Költő: Király Farkas

Vers címe: Szitálásban

Versfilm készítője: Barna Livia Krisztina (Lili)

A vers szövege

Pókok ereszkednek a levelek közül.
vizes térkövek tükrözik léptünk.
kukába dobott kék csokispapír
hagy jelet arról, hogy ma is élünk.

a vakablakban árva kandeláber,
ferde árnyékot vetít a falra.
még egy perc, vagy kettő.
aztán jobbra fordulok, te pedig balra

eső szitál, nyitva az égi csap.
rongyos esernyő alatt szeretlek.
szívem fölötti zsebemben mosolyod.
bőrünkön száradnak mindenféle cseppek.

A vers francia fordítása a ChatGPT segítségével készült

(részben épül be a vizuális feldolgozásba)

Des araignées descendent entre les feuilles.
les pavés mouillés reflètent nos pas.
un emballage bleu jeté à la poubelle
laisse une trace — aujourd’hui aussi, nous avons vécu.

dans la fenêtre aveugle, un lampadaire orphelin
projette une ombre oblique sur le mur.
encore une minute, peut-être deux.
puis je tourne à droite, et toi à gauche.

la pluie tombe, le ciel reste ouvert.
sous un parapluie usé, je t'aime.
ton sourire dans la poche au-dessus de mon cœur.
sur notre peau, sèchent mille gouttes.

Filmadaptáció koncepciója

A versfilm koncepciója Király Farkas: *Szitálásban* című verse alapján készült. A film a vers hangulatát és érzelmi világát kívánja megjeleníteni. A koncepció Leonid Afremov, fehérorosz festőművész festményein alapult. A vershez leginkább az impresszionizmust tudtam társítani, és elkezdtem kutatni festőket, festményeket, majd megtaláltam ezt a művészt, akinek nagyon sok festménye neoimpresszionista stílusban készült. Számomra a képei teljesen leképezik a vers szövegét.

A vizuális anyagok a vers témájához illenek, hangulatukban, színeikben, motívumaikban teljesen kapcsolódnak a vers soraihoz. Mintha ehhez a vershez festették volna, vagy a verset ezekhez a festményekhez írták volna. A képekhez zene és eső-hangeffekt is társul, ami megteremti a film atmoszféráját.

A film igyekszik a szöveg által idézett benyomásokat, emlékeket, érzéseket megjeleníteni. Központi témája a hétköznapi pillanatok szépsége, az emberi kapcsolatok törekénysége, az emlékezés, az elmúlás, akár egy távkapcsolat. A film célja nem egy lineáris történet elmesélése, hanem egy hangulat, emlékfoszlány, életérzés megteremtése, amely a vershez hasonlóan egyszerre személyes és univerzális. A nyelvválasztásnál a francia nyelv nagyon alkalmas arra, hogy visszaadja azt a lírai romantikusságot, ami a szövegben benne van.

Kérdések

1. Hogyan épül fel a versfilm? Milyen vizuális vagy hangulati ívet jár be a film az első képtől az utolsóig?
2. Mennyiben követik a képek a vers konkrét szövegét, és miben térnek el tőle? Mit adnak hozzá a vizuális elemek a vers értelmezéséhez?
3. Felidézt-e benned a film egy saját emléket, érzést vagy élethelyzetet? Ha igen, melyik képi vagy szöveges elem kapcsolódott hozzá?

Költő: Szabó T. Anna

Vers címe: Mindvégig Magamé

Versfilm készítője: Murzsa Renáta

A vers szövege

Catullus, síró kölyökkutya voltál,
úgy nyüsztetted az ajtóm előtt.
Azután betörted. Meg akartál ölni.
Meztelen voltam. És megadtad magad.

Catullus, így lett szajhává a lelked.
Tudtad, ki vagyok, és tudtam, ki leszel, ha meg nem ölsz.
Kívántál? Megkaptad a testem.
Te többet akartál. Kinevettelek.

„Haljunk meg! – lihegted. – Most meghalsz! Velem!”
Én nem féltem tőled. Ölj meg hát, ha mersz!
Az én halálom lesz, csakis az enyém!
A halál sajátunk. Nincs közös halál

A gyönyör is enyém volt, nem közös gyönyör.
Haraptalak? Jó volt. Haraptál? Az is!
Ó, fogalmad sincsen a paráznaságról!
De tudtad, mindvégig magamé vagyok.

Veled voltam bár, de nem voltam tied.
Te sem enyém. Csak én, csak én voltam enyém.
Nincs kiút, Catullus. Nem kapsz meg soha.
Menj, mosd meg az arcod. Élj tovább, ha mersz.

A vers angol fordítását készítette: Murzsa Kata, AI, Murzsa Renáta

On my own forever

Catullus, you were a crying puppy,
you whined like that at my door.
Then you broke in. You wanted to kill me.
I was naked. And you gave in.

Catullus, that's how your soul became a whore.
You knew who I was, and who you would be,
if you didn't kill me. Did you want it? You got my body.
You wanted more. I laughed at you.

"Let's die!" you panted. "Now you'll die! With me!"
I wasn't afraid of you. Kill me if you dare!
My death will be mine, mine alone!
Death is ours. There is no common death.

The pleasure was mine too, not a common pleasure.
Did I bite you? It was good. Did you bite me? That too!
Oh, you have no idea about fornication!
But you knew, I was mine all the time.

I was with you, but I was not yours.
You were not mine either. Only me, only I was mine.
There is no way out, Catullus. You will never have me.
Go, wash your face. Live on, if you dare.

Filmadaptáció koncepciója

A lírai alkotás erősen erotikus, és az emberi határokat feszegeti. Az önmagunkhoz való elidegeníthetetlen jogot, női önállóságot és a szerelemhez, szexualitáshoz való teljes létjogosultságot járja körül. Meddig mehetünk el – a partnerünket is megsértve, magunkat is, lelkünket is feltépve –, hogy megőrizzük autonómiánkat? Az egyenlőség, emancipáció, magány, kielégülés, önmagunk és véleményünk vállalása jelenik meg ebben az izzó, szenvedélyes műben. Mondhatni feminista alkotás.

Filmbeli koncepcióm, hogy a hervadó nőiséget, a harangszóval az örök tisztaságot és lelki újjászületést szimbolizáljam – annak ellenére, hogy a főszereplő egy kurtizán. Versszakonként váltakoznak a képek, miközben a jelenések alatt a háttérből mondom a verset. Az arctalansággal, testiséggel a női kiszolgáltatottságot szerettem volna érzékeltetni. Az örök női kellékek villannak fel – harisnya, kombiné – a nagy, fehér, csipkés ágyon, a világ elringyósodását jelképezve.

A versfilm elején tükörből látjuk, harangszóval a főszereplőt, Lesbiát – a költőnő lírai énjét –, soha nem jelenik meg arca. Senki és mindenki, minden asszony egyszerre. Az összes szerelmes nő, aki bár párja, szerelme van, mégis a gazdagító magányban látja kiteljesedését. Hiszen az igazi emberi alkotás egyedüllétben születik. A szexualitással felvértezett, megerősödött örök nő, aki a férfival minden szempontból azonos értékű, megszüli saját magát.

A második strófában egy testet látunk feltérképezve, asszonyi egyedüllétet, vágyódást és egy kis megnyomorodást. Az öntudathoz, önbizalomhoz, hogy ezt elérje, harcolni kell. Ez a mű egy harcos „amazon” főszereplésével készült. Kontraszt, hogy a megjelenő színésznő törékeny és szerény.

A film alatt nem hangzik zene, így hangsúlyossá válik maga a drámaian ható versszöveg.

Aztán a következő részben a férfiak által sokat megénekelte és csodált női „kellék”, a láb következik, miközben a versben végigsiklik az önállóság és egyenlőség gondolata. A kín, a „petite mort”, az orgazmus utáni kis megcsömörlés is szerepet kap.

A mozgókép végén a száj rúzsozása és a színésznő tekintete – csak ez látható – elküldi Catullust, és úgy gondolom, visszavárja.

Kérdések

1. Miért használt lineáris, egymás utáni, időrendben váltakozó képeket a montázs helyett?
Miért ezt a kompozíciót választotta?
2. Miért nem metaforikusabb a megjelenítés? Nem látja úgy, hogy túl konkrét? Miért?
3. Miért harangszóval indít a film? A megjelenítésben zavarba ejtő akart lenni az alkotó?
Milyen szerepet szánt ennek a hanghatásnak?

Költő: Zalán Tibor

Vers címe: Második hóesés

A versfilm készítője: Benke Emma

A vers szövege:

Elengedted
mégis visszarántottad
pedig érezted már zuhansz

Most zuhan
együtt ő is valahol
és tágra nyitott szemmel
bámulja
az idő hogy vágja félbe a holdat

Nincs bátorságod
a magányhoz Reszketsz
minden érintéstől tárgytól
semmiből
kiforduló emléktörmeléktől
– szálnalmas
ez is ahogy most
felejtésedbe törülköznél

Mire ideér
a második hó
meg kell írnod
igazoló jelentésedet
az úristennek
honnán azok a véres
ujjlenyomatok a papíron
s már nem a te

döntésed lesz bűn-e
az öncsonkítás amire most
még úgy s annyira büszke vagy

Eléd áll
zsebedből
cigaretta húzol elő
megkínálsz
fejét rázza nem
rágyújtasz Te megint
dohányzol Mióta Egy hónapja
de az életről már csak leszokóban

A versfilbe beépített versrészek német fordítását készítette: Köhegyi András

Filmadaptáció koncepciója

Az eredeti elképzelésem a vers alapján, a sebezhetőség és törekenység bemutatása volt. Eredeti elképzelésem a szövegben történő elmélyülés és az első videóanyagok elkészülte után változott meg, így a filmben inkább az ember állatiasságára hajazó hétköznapi pusztítása helyeződött a fókuszba.

A filmben kizárólag cselekvő kezek szerepelnek, amelyek az összetartozó vagy egészben lévő elemeket szétbontják. Ezzel utalva a versben szereplő belső töredezettségre. A szöveget három férfihang szavalja, ebből egy halkabb a többinél, ezzel a kettős hatás kiváltása volt a cél, eltompítani a szöveg ezen elemeit (melyek a vers talán legintenzívebb középelemei) és egyben a szokatlan hangerővel ki is emelni ezeket a részeket. Ezen felül az elsőre talán zavaró hangváltás megtöri a film monotonitását.

A filmben szereplő hétköznapi cselekvések mind erőszakos események apró, szimbolikus változatai. A cél nem kizárólag az, hogy a film bemutassa a hétköznapi események fájdalmát, inkább, hogy rávilágítson milyen egyszerű és emberi viselkedés az erőszak.

Kérdések

1. A film első és utolsó jelenete alatt miért fontos a háttérben fokozatosan megjelenő hang?
2. Van összefüggés az adott szövegrész és a film azonos idejű látványa között?
3. A film megtekintése okoz szorongást, kellemetlen érzetet? A képi világ összekapcsolható az emberi pusztítási hajlammal?

Költő: Csáji László Koppány

Vers címe: Az álmodó Isten

A versfilm készítője: Sciviero Seany

A vers szövege

Mindannyian az álmodozó Isten

Csöppnyi gondolatai vagyunk.

Hősök egy szépen kigondolt,

Épülő-múló, hömpölygő mesében.

Sorsunk nem az eltűnés, hiszen

Örökléte csillog mindünk szemében.

Remélem mosolyogsz, Mesemondó,

Amikor rám gondolsz éppen.

A vers spanyol fordítását készítette: Fogarassy Esteban

Todos somos los diminutos pensamientos

del Dios soñador.

Héroes de un cuento bellamente imaginado,

que se construye, se desvanece y fluye sin cesar.

Nuestro destino no es desaparecer,

pues su eternidad brilla en los ojos de todos nosotros.

Espero que sonrías, Narrador de historias,

cuando pienses en mí.

Filmadaptáció koncepciója

A versfilm az *Az álmodó Isten* című vers személyes értelmezésére épül. A film során végig a saját nézőpontomból látjuk a világot, elsősorban a lábaim jelennek meg, miközben a mindennapi tevékenységeimet végzem. A képsorok bemutatják a hétköznapiak különböző helyszíneit és eseményeit, például az iskolát, a sétát és a kutyámmal töltött időt.

A film végén a képek lelassulnak, és megjelenik az otthon, valamint a férjem. Miközben a vers spanyol nyelven hangzik el az ő előadásában, a közös pillanatok kerülnek a középpontba. A spanyol nyelv használata személyes jelentőséggel bír, hiszen a férjem kolumbiai származású, így ez a nyelv a kapcsolatunk fontos része. A lábaink egymás mellett a bizalmat, a gondoskodást és a megérkezést szimbolizálják. A film azt a gondolatot szeretné közvetíteni, hogy bármerre vezetnek a mindennapok útjai, az ember végül ahhoz tér haza, aki számára az otthont jelenti.

Kérdések

1. Hogyan változik a film hangulata és ritmusa a hétköznapi jelenetektől a befejező, otthoni képsorokig?
2. Mennyiben segítik a mindennapi életet bemutató képek a vers üzenetének és érzelmi világának megértését?
3. Van-e olyan személy vagy hely az életedben, amely számodra ugyanazt a biztonságot és „hazatérést” jelenti, mint amit a film bemutat?

Költő: Várady Szabolcs

Vers címe: Mégis miben?

A versfilm készítője: Ruzicska Lilien

A vers szövege

A bávaságban, butaságban,
szikkadt agyú szenilitásban,
a hihetetlen hülyeségben,
abszolút agyérelmeszesedésben;

talán még a marakodásban,
az összevissza kapkodásban,
a rendszertelen örületben,
a semmi sem lehetetlenben;

vagy a semmi sem lehetőben,
az általános temetőben,
a jó nyugalmas semmiben?
miben is, hogy valamiben?

A vers német fordítását készítette: Ruzicska Lilien, AI

In der Feigheit, in der Torheit,
im vertrockneten Greisengeist,
in der unfassbaren Dummheit,
in der völligen Verkalkung des Verstands;

vielleicht auch im ständigen Streiten,
im wirren Hin-und-her-Greifen,
im regellosen Wahnsinn gar,
wo nichts unmöglich scheint sogar;

oder wo nichts mehr möglich ist,
auf dem allgemeinen Friedhof,
im guten, ruhigen Nichts?
Worin denn nur, in irgendetwas?

Filmadaptáció koncepciója

A versfilm szinte egyetlen vágás nélküli beállításból áll, helyszíne egy átlagos lakótelep. A felvétel elején egy emberi láb lép be a képbe, miközben a háttérben feltűnik a „Kutyát a parkba vinni tilos” tábla. Ezzel azt szerettem volna szemléltetni, hogy egy hétköznapi jelenet adja az egész film kiindulópontját, akárcsak az életünket.

A kamera lassan halad tovább, fákat, napfényt és a lakótelepi környezet részleteit mutatja, majd a film végén megjelenik egy kutya. A filmben a kutya nem egyszerűen egy állat, hanem szimbólum. Azokat a dolgokat jelképezi, amelyek valódi tartalmat adnak az életünknek: a szeretetet, az ösztönösséget, a kapcsolatokat, mindazt, ami emberivé tesz bennünket.

A vers számomra a kiüresedésről, a gondolkodás nélküli szabálykövetésről és az értékvesztésről szól. Arról az állapotról, amikor annyira beleszokunk a mindennapok rutinjába és a körülöttünk lévő szabályrendszerekbe, hogy már nem is kérdezzük meg, van-e értelmük.

A „Kutyát a parkba vinni tilos” felirat ezért nem pusztán egy tábla a háttérben. Inkább annak a jelképe, hogy sokszor éppen azokat a dolgokat tiltjuk ki magunk körül, amelyek örömet, közelséget hordoznak.

A film ezt a gondolatot próbálja egyszerű képekkel, magyarázat nélkül megfogalmazni, teret hagyva annak, hogy a néző saját jelentéseket is társítson hozzá.

Kérdések

1. Hogyan befolyásolja a néző figyelmét és értelmezését az, hogy a film szinte egyetlen vágatlan beállításból épül fel?
2. Milyen új jelentésekkel gazdagodik a vers a paneltelepi környezet, a tiltó tábla és a kutya képi motívumain keresztül?
3. Találkoztál-e már olyan szabállyal vagy társadalmi elvárással, amely szerinted éppen azokat az értékeket korlátozta, amelyek fontosak az emberi élet szempontjából?

Költő: Lőrincz P. Gabriella

Vers címe: Liberum arbitrium

A versfilm készítője: Terdik Réka

A vers szövege:

hogy vállfa vagy
akasztófa
te döntöd el
valaki vagy valami
mindig fel van akasztva
itt ruhák lógnak
amott krisztusok
nem tartozik rám
hogy melyik sorba állsz
árulsz vagy elárulnak
kérted hát örülj
tiéd a szabad akarat

Filmadaptáció koncepciója

A verset egységekre montíroztam, és a videóban szereplő közreműködővel együtt mozdulatsorokat találtunk ki. Improvizációkból válogattunk és dolgoztunk, így a film szerkezete organikusan, közös alkotói folyamatból született.

Fontos volt számomra, hogy a munka ne egyedül, hanem csapatban valósuljon meg, mert a vers is erős ellentéteket és döntési helyzeteket hordoz, amelyeket a közös gondolkodás jobban tud visszaadni.

A film központi gondolatai: válaszút, magány, gyötrődés és ambivalencia. Ezek nem narratív módon jelennek meg, hanem testmozgásokban, gesztusokban és egymásra reagáló improvizációkban.

A képi világ és a mozdulatok célja nem illusztráció, hanem a vers belső feszültségének fizikai megjelenítése. A döntéshelyzetek, a „szabad akarat” és a bizonytalanság érzete így nem kimondva, hanem átélhető formában jelenik meg.

Kérdések

1. Milyen gondolatmenet alapján épül fel a versfilm szerkezete?
2. Milyen kapcsolatban áll a szöveg és a képekben megjelenő színek?
3. Milyen további asszociációk születtek a film megtekintése közben?

Költő: Kopriva Nikolett

Vers címe: Akit hátrahagyunk

A versfilm készítője: Kovács Boglárka

A vers szövege

I.

A plafonig érő ruhakupacba bújtam.

Nem szeretek meztelen lenni. A ruhák érdesek,
évek óta helyükön porosodnak, köztük kinőtt
vonások, szavak.

Ha ajtó nyílik, régi önmagam lép be,
napokon keresztül jár-ke a szobában.

Magyaráz: a fának a kert keleti oldalán a helye;
a kerítés túl alacsony, egy rossz mozdulat, és bárki belát;
nézzek magamra, elnyűtt ruhahegy része, szemem két
halványodó lámpás egy erdei ösvényen, hajszálaim,
korhadó növények, halottan hevernek a földön.

A tulipánok rég megfeketedtek,
sosem lettem jó felnőtt.

Ő nem meztelen, néha hónapokra eltűnik.

Ilyenkor igyekszem kibújni a hegyből, megszületni,
de a nap már nem kel föl,
nem tudok mozogni a ruháktól.

II.

Egyes részeink a tegnapi maradtak.

Futnánk, de újra kell tanulnunk járni,
visszaemlékezni mozdulatokra, melyeket
jelentéktelennek hittünk.

Csúszik a földút, többször elesünk,
akkor éjjel homokot köhögünk fel,
félrebeszélünk a szánkban ragadt szemcséktől.

A faágak átnőnek az ablakon, fölkúsznak a mennyezetre.

Naphosszat suttog a szőnyeg.

Cigarettafüst csöpög a bőrünkre, nem érezzük.

Átkopog a szomszéd, azt kérdi, az új vagyunk-e?
vagy akit hátrahagytunk?

III.

Nekem adta azt a régi fűzfát a kertben, azt mondta,
ugyanabban a szélviharban állunk.

Ha elhalkul, napokig nem térünk magunkhoz:

ő kikúszik a kerítésen, útestre simul,
én az ablakból csillagfényt nyelek.

Éjjel halkán sír a fa. Körülötte becsukódó virágok.

Amikor a Hold már nem bír fennmaradni az égen,
ráömlik, leveleit vörösre festi.

Reggel színek csöpögnek a fűzről.

Körülötte nedves füvek, magasra nőnek,

törzsére fonódnak, szorítják.

Burok

Nem vesszük észre, hogy elfogyunk,
csak mikor zavarni kezd, hogy egyre ritkábban
halljuk az embereket.

Mindenki azt a világot cipeli,
amit álom és ébrenlét között öntudatlan teremtett,
helyenként olyan stabil a kerítés,
hogy át sem hallani a túloldalra, s a tölgyek
tetejéről is az a horizont vibrál,
mely maga alá temette a szomszédos házakat.

Időnként elrepül egy varjú –
nincsen hangja.

Miénk a szobrok némasága.

Pedig itt azok lehetünk, akik lenni akarunk.

Filmadaptáció koncepciója

A versfilm központi témája az elválás, a veszteség és az emlékezés. A film képi világa a vers érzelmi rétegeit bontja ki, miközben nem egyszerűen illusztrálja a szöveget, hanem önálló jelentésekkel is gazdagítja azt. A lassú ritmusú képek, az üres vagy részlegesen benépesített terek, valamint a visszatérő vizuális motívumok az elvesztés és a hiány tapasztalatát hangsúlyozzák.

A film szerkezete fokozatos érzelmi ívet rajzol ki: a személyes emlékek felidézésétől a veszteség tudatosításán át az elfogadás felé halad. A képek és a vers szövege között szoros kapcsolat figyelhető meg, ugyanakkor a film nem minden esetben a vers konkrét képeit jeleníti meg. Több jelenet inkább hangulatokat, lelkiállapotokat közvetít, ezáltal tágítva a befogadás lehetőségeit.

A hanghasználat különösen fontos szerepet kap. A csendek, valamint a visszafogott zenei és atmoszférikus elemek lehetőséget teremtenek arra, hogy a néző saját emlékeit és veszteségtapasztalatait kapcsolja a látottakhoz. A versfilm így személyes és univerzális jelentésszinteken egyszerre működik.

Kérdések

1. Hogyan építi fel a film az emlékezés és az elengedés folyamatát a nyitó és a záró képek között?
2. Mely képi megoldások egészítik ki vagy értelmezik újra a versben megjelenő veszteségélményt?
3. Felidézett-e benned a film olyan személyt vagy élethelyzetet, akit vagy amit neked is hátra kellett hagynod?

Költő: Gergely Ágnes

Vers címe: Ajtófélfámon jel vagy

A versfilm készítője: Székely Panna

A vers szövege:

Apám emlékére

Nincsenek emlékeim,
és ha vannak sem őrzöm őket.
Sohasem koslatom a temetőket,
nem rendít meg a szerves kémia.

De néha, így november táján,
ha köd van és a nyirkos ablakok
mögött levegő után kapkodok
– testednek hollétéről mit se tudván –
a vegetatív emlékezés útján
fel-felszívárog egy mozdulatod.

Érzem, hogy hosszú, ideges ujjaid között
termosz forog és rossz konzervnyitó,
zsebkés és tátott szájú hátizsák,
meleg alsónemű és imakönyv,
s a súlytalan teher alatt a hátad
ropogva eszmél rá, hogy bírja még.

Érzem, hogy indulsz. Kilépsz, jól öltözött csavargó,
sohase mész, csak indulsz,
nevetve hátranézel, harmincnyolc évesen,
visszajövök, hamar, bólintod, mutatod
– másnap lett volna a születésnapod –
és vinnyogva, befelé sírsz, mint egy Mednyánszky-kép,
és integetsz – hogy integetsz!

Ajtófélfámon jel vagy: megtapadtál;
a Ferdinánd-híd, a tenyérsíni rács,
a lucskos út, a végelgyengülés, a fűzabálás
vak képzelés csak mind, elmeszülemény,
hiszen hazudtam, látni szoktalak,
a novemberi fojtó ég alatt
velem indulsz, lélegzel, könnyeid
az én torkomat szorítják, és én hagyom,
s ott fenn, ahol nincs keresnivalója,
az a szádból kiütött, vékonyka Memphis cigaretta
átégeti a bőrt egy csillagon.

Filmadaptáció koncepciója

A versfilm a jelenlét és a hiány kettősségét állítja középpontba. A címben megjelenő „jel” motívuma a film egészen végigvonul: a képi világ azt vizsgálja, hogyan maradnak velünk az emlékek, nyomok és kapcsolatok akkor is, amikor a másik személy fizikailag már nincs jelen.

A film szerkezete visszafogott és meditatív. A képek gyakran hétköznapi tárgyakra, részletekre vagy terekre fókuszálnak, amelyek szimbolikus jelentéssel telítődnek. Az ajtó, az átjárók, a fény–árnyék viszonyok és az üres terek mind a kapcsolat emlékezetének hordozóivá válnak. A film nem lineáris történetet mesél el, hanem asszociációk láncolatán keresztül építi fel érzelmi világát.

A vers és a képi feldolgozás között erős párbeszéd figyelhető meg. A képek nem egyszerűen leképezik a szöveget, hanem láthatóvá teszik annak belső, lelki dimenzióit. A film atmoszférája csendes és szemlélődő, ami segíti a nézőt abban, hogy saját emlékeit és kapcsolatait is bevonja az értelmezésbe.

A versfilm egyik legnagyobb erőssége, hogy a hiányt nem drámai eseményként, hanem a mindennapokban tovább élő jelenlétként mutatja meg. Ezáltal a személyes élmény általános emberi tapasztalattá válik.

Kérdések

1. Milyen szerkezeti szerepe van a visszatérő motívumoknak és képeknek a film egészében?
2. Hogyan alakítják át vagy mélyítik el a vizuális elemek a versben megjelenő „jel” szimbólumának jelentését?
3. Van-e olyan tárgy, hely vagy emlék az életedben, amely számodra is egy fontos kapcsolat nyomát őrizi, hasonlóan a versben megjelenő jelhez?

Költő: Varró Dániel

Vers címe: Eszedbe jut, hogy eszedbe ne jusson

Versfilm készítője: Sudár Petra Fruzsina

A vers szövege:

Eszedbe jut, hogy eszedbe ne jusson
valahogy mégis elfelejteni,
leírod, aláhúzod, kiragasztod,
számárfülecskét hajtogatsz neki,
kisimítod, odateszed a székre,
az ágy mellé, hogy szem előtt legyen,
leülsz, kötsz egy csomót a lepedőre,
elalszol, elfelejtet, hirtelen
eszedbe jut, felugrasz, zsebre vágod,
a szíved közben összevissza ver,
sehogy sem hiszed el, hogy ott van nálad,
kihúzod, megtapogatod, de mindjárt
el is teszed, és ráhúzod a cipzárt –
mikor megnyugszol, akkor vesztet el.

A vers angol fordítását készítette: Sudár Petra Fruzsina

It comes to your mind, so that you don't forget it,
you write it down, underline it, stick it out,
fold it into a bun,
smooth it out, put it on the chair,
next to the bed so that it's in sight,
you sit down, tie a knot in the sheet,
you fall asleep, forget it, suddenly
you remember it, you jump up, put it in your pocket,
your heart beats wildly,

you can't believe that you have it there,
you pull it out, feel it, but you immediately
put it away and zip it up –
when you calm down, you lose it.

Filmadaptáció koncepciója

A koncepcióm az volt, hogy visszaadjam azt az élményt, amit a vers olvasása okozott számomra. Olvasás közben mindenképpen zöldes fényben úszó konyhát láttam magam előtt. A zöld számomra azt testesítette meg a vers során, hogy van valaki, aki megérti a lírai ént, és ezzel szabadságot ad neki a saját káoszában és elveszettségében. Nem akarja megmenteni, csak lenni akar. Ugyanabban a furcsa zöldes fényben.

Úgy gondolom, hogy az a legnagyobb fokú bizalom, amikor valakivel megosztjuk a legsebezhetőbb és legfurcsább oldalunkat. A másik személy részéről pedig az, ha ezek ellenére is marad, és nem ijed meg a káosztól, ami velünk együtt jár.

Vizuálisan azért hűtőn lévő post-itekre tettem a szöveget, hogy érzékeltessem a vers mondanivalójának hétköznapiságát és elkerülhetetlenségét. A hűtő egy olyan dolog, amit muszáj kinyitnunk, és nem kerülhetjük el: akaratlanul is ránézünk, ha elmegyünk mellette.

Ez a vers számomra az elkerülhetetlen kapcsolódásról szól. Ami nem kér szépen, csak jelen van az ember életében, és pont ez adja a létjogosultságát. Nem egy stresszes folyamat, a stresszt csak a kiszámíthatatlanság generálja, de az elengedhetetlen ahhoz, hogy ne váljon hétköznapivá. Egy olyan kapcsolatot mutat be, ahol nem a nyugalom és a béke a lényeg, hanem egymás közös felrázása és ezzel a szellemi és érzelmi életben tartása.

Kérdések

1. Mi az a szerkezeti elem, ami a leginkább megragadta a figyelmeteket? Miért?
2. Számotokra hol ér össze a vers és a látott képi világ?
3. Volt valaha olyan személy, akinek „post-iteket ragasztanátok” a hűtőjére?

VERSBŐL JÁTÉK
DRÁMAPEDAGÓGIAI MŰHELYEK

Jámbor Dorottya

AZ ÁLMODÓ ISTEN – „A MESEMONDÓ FONALA”

Alapadatok

A foglalkozás alapjául szolgáló mű:

Csáji László Koppány: *Az álmodó Isten*

Mindannyian az Álmodozó Isten
Csöppnyi gondolatai vagyunk.
Hősök egy szépen kigondolt,
Épülő-múló, hömpölygő mesében.
Sorsunk nem az eltűnés, hiszen
Örökléte csillog mindünk szemében.
Remélem mosolyogsz, Mesemondó,
Amikor rámgondolsz éppen.

Célcsoport: 14–18 éves középiskolások

Létszám: 15–18 fő

Időtartam: 45 perc

Munkaformák: páros, kiscsoportos és nagycsoportos munka

Szükséges eszközök: papírok, írószerek

A foglalkozás fókusza és célja

A foglalkozás központi témái a **teremtés, a sors, az egyéni felelősség**, valamint a „Mesemondó” mint író/teremtő és a karakterek viszonya.

A foglalkozás célja, hogy a résztvevők játékos, dramatikus helyzeteken keresztül gondolkodjanak el azon, mennyiben irányítható az ember sorsa, milyen szerepe van a döntéseinknek, és hogyan viszonyul egymáshoz a teremtő és a teremtmény.

A foglalkozás menete

1. Ráhangolódás és a vers befogadása – 10 perc

1.1. „Bábuk és bábozók” – 5 perc

Munkaforma: páros munka

A résztvevők párokba rendeződnek. Az egyik játékos a „bábu”, a másik a „bábozó”. A bábozó úgy mozgatja társát a térben, mintha láthatatlan fonalakkal irányítaná (használhatunk botokat vagy fonalat). A gyakorlat két perc után szerepcserével folytatódik.

Instrukció:

„Képzeljétek el, hogy láthatatlan fonalak kötnek össze benneteket. Az egyikőtök irányít, a másik pedig követi a mozdulatokat.”

Cél:

Az egymásra figyelés, a bizalom és az irányítás–irányítottság élményének megtapasztalása.

1.2. A vers beemelése – 5 perc

A résztvevők becsukott szemmel, kényelmesen elhelyezkedve meghallgatják a foglalkozásvezető felolvasásában a verset.

A felolvasás után mindenki választ egy szót vagy kifejezést, amely különösen fontos volt számára, illetve amely valamilyen módon megszólította.

Cél:

A szöveggel való személyes kapcsolat kialakítása és az első benyomások tudatosítása.

2. Drámajátékok – 25 perc

2.1. „A mese hősei” – 10 perc

Munkaforma: 3–4 fős kiscsoportok

A résztvevők kiscsoportokat alakítanak. Minden csoport megalkot egy fiktív karaktert, aki egy „épülő-múló, hömpölygő mesében” él.

A csoportnak meg kell határoznia:

- a karakter nevét;
- egy fontos vágyát;
- egy félelmét;
- a karakter feltételezett sorsát.

Instrukció:

„Képzeltet el egy szereplőt, aki egy folyamatosan alakuló történetben él. Mi a legnagyobb vágya? Mitől fél? Vajon mi lesz a sorsa?”

Cél:

Karakteralkotás, közös gondolkodás, valamint a sors és az egyéni döntések kapcsolatának vizsgálata.

2.2. „Állókép és fordulat” – 15 perc

A csoportok állóképet készítenek karakterük életének egy kulcsfontosságú pillanatáról. A helyzet lehet például egy nehéz döntés, egy fontos siker vagy egy jelentős magánéleti fordulat.

A csoportok bemutatják állóképüket. A foglalkozásvezető vagy egy önként jelentkező játékos olyan új eseményt vagy fordulatot javasol, amely pozitív vagy negatív irányba változtatja meg a helyzetet.

A karakternek lehetősége van elfogadni a „sors” által felkínált új helyzetet, vagy elutasítani azt, és megindokolni döntését.

Cél:

A döntési helyzetek, a külső hatások és az egyéni felelősség vizsgálata dramatikus eszközökkel.

3. Levezetés és reflexió – 10 perc

A résztvevők körben helyezkednek el. Mindenki kap egy papírt és egy írószert.

Feladatuk, hogy írják meg karakterük rövid üzenetét a Teremtőnek, vagyis az „Álmodó Istennek”.

Az elkészült üzeneteket összehajtva a kör közepére helyezik, összekeverik, majd mindenki húz egy másik üzenetet. A résztvevők egymás után felolvassák a kihúzott üzeneteket.

Reflexiós kérdések:

- Ki irányítja a történetünket?
- Mennyire tudjuk alakítani a saját sorsunkat?
- Mit jelenthet az, hogy egyszerre vagyunk szereplői és alakítói a saját történetünknek?

Lezárás:

A foglalkozás azzal a gondolattal zárul, hogy az ember egyszerre lehet egy történet szereplője és saját történetének alakítója

Szalay-Tóth Karina

AZ ÁLMODÓ ISTEN KULISSZÁI MÖGÖTT

Alapadatok

A foglalkozás alapjául szolgáló művek:

- Csáji László Koppány: *Az álmodó Isten*
- Villányi G. András: *Szemek fénye*
- Iancu Laura: *Elkerül és elkísér*

Csáji László Koppány:

Az álmodó Isten

Mindannyian az Álmodozó Isten
Csöppnyi gondolatai vagyunk.
Hősök egy szépen kigondolt,
Épülő-múló, hömpölygő mesében.
Sorsunk nem az eltűnés, hiszen
Örökléte csillog mindünk szemében.
Remélem mosolyogsz, Mesemondó,
Amikor rám

Villányi G. András

szemek fénye

visszanéz amit nézek
ember állat kő és fák
tágra nyílt szemmel néznek
engem bámul a világ
sehol semmi ha nem látom
ég s föld összes lénye
szemem fénye
visszanéz amit nézek
szemmé válik és les
állat kő

Iancu Laura

Elkerül és elkísér

lettem volna csipkebokor
kit a szél is elkerül –
mondja anyám mert az ajka
hús-vér népdal kívül-belül
lettem volna bokor én is
akármilyen akárhol
csak a Napnak forróságát
ismerném meg a nyárból
mondja anyám hogy a tél
fehér palást deres páncél
mint az árnyék mint a nyom
mindenhová elkísér

mintha szívem szíve volna
úgy hordja a szenvedésem
mint a tenger úgy beszél ma
látom hall

Célcsoport: középiskolások vagy felnőttek

Létszám: 15–18 fő

Időtartam: 45 perc

Munkaformák: egyéni, kiscsoportos és nagycsoportos munka

Szükséges eszközök: A4-es papírok, színes ceruzák vagy filctollak, a versek nyomtatott példányai, halk, meditatív zene

A foglalkozás fókusza és célja

A foglalkozás három vers motívumain keresztül vizsgálja a **teremtés, a látás, a megfigyeltség, az átváltozás, a menekülés és a kísérés** témáit.

A cél az, hogy a résztvevők a szövegek közötti kapcsolatok felfedezésével, közös értelmezéssel és vizuális alkotással személyes kapcsolatot alakítsanak ki a versek világával.

A foglalkozás menete

1. Ráhangolódás – „A láthatatlan fonal” – 5 perc

Munkaforma: egyéni és frontális munka

A résztvevők becsukott szemmel hallgatják a foglalkozásvezető lassú, tagolt felolvasását az *Az álmodó Isten* című vers első soraiból.

A felolvasást követően rövid csend következik.

Reflexiós kérdések:

- Ha egy történet szereplői vagyunk, ki írja most a forgatókönyvünket?
- Milyen érzés „gondolatnak” lenni?
- Mennyire érezzük magunkat saját történetünk alakítóinak?

Cél:

A figyelem összpontosítása és a foglalkozás központi témáinak előkészítése.

2. „Engem bámul a világ” – szövegmozaik – 15 perc

Munkaforma: 3–4 fős kiscsoportok

A csoportok megkapják a felhasznált versek szövegét. Mindegyik csoport egy meghatározott fókuszkérdés alapján dolgozik, és összegyűjti a legfontosabb szavakat, képeket és sorokat.

1. csoport – A Mesemondó / Álmodó

Kérdés: Ki a teremtő a versekben? Milyen alakban jelenik meg az Isten, a Mesemondó vagy az Anya? Milyen a viszonyuk a teremtményekhez?

2. csoport – A Szemek

Kérdés: Miért néz mindent a világ? Mit jelenthetnek a „szemek”, a figyelés és a megfigyeltség motívumai?

Kiemelt gondolat: „sehol semmi ha nem látom”.

3. csoport – Az Átváltozások

Kérdés: Mivé szeretne válni a beszélő, és miért? Mit jelent a csipkebokor, a kő vagy a fa képe? Mi elől menekül, és mi kíséri el?

A csoportok közös lapra írják a legfontosabb 3–4 sort és a hozzájuk kapcsolódó gondolataikat.

Cél:

A szöveg értelmezése, a közös jelentésalkotás és a motívumok közötti kapcsolatok felismerése.

3. „Szívem szíve” – vizuális alkotás – 15 perc

Munkaforma: egyéni munka

A résztvevők A4-es lapot és rajzeszközöket kapnak.

Feladatuk, hogy jelenítsék meg a versek valamelyik hangulatát vagy konkrét képét.

A rajzon kötelezően jelenjen meg két motívum:

1. a látás / nézés;
2. az elrejtettség / menekülés.

A résztvevők szabadon dönthetnek arról, hogyan jelenítik meg ezeket. Például megjelenhet egy szem a fa törzsében, a tenger hullámai között vagy az égen, miközben a kép másik részén megjelenik a rejtőzködés vagy a menekülés.

A feladat alatt halk, fókuszálást segítő zene szólhat.

Cél:

A költői képek vizuális átültetése, az egyéni értelmezés és a kreatív önkifejezés támogatása.

4. Megosztás és lezárás – 10-20 perc

Munkaforma: nagycsoportos munka

A résztvevők elhelyezik rajzaikat a térben, rögtönzött „galériát” hozva létre.

Csendes galériaséta következik. Mindenki kiválaszt egy olyan rajzot – a sajátján kívül –, amely valamilyen módon megszólította.

A résztvevők röviden megosztják, miért éppen azt a képet választották.

Záró gondolat:

A foglalkozás lezárásakor a vezető a versekben megjelenő látás, kísérés és közösségi lét motívumaira irányítja vissza a figyelmet.

Harmati Márton Gyula

EGY NAP, AMIKOR HELYREHOZHATÓK A DOLGOK

Alapadatok

A foglalkozás alapjául szolgáló mű:

Jász Attila: *konkrét hely*

Egy nap, amikor nem hozhatók helyre
a dolgok, leszúrsz egy karót, innen
számolsz valami újat, ami a régi lesz
megint, de muszáj valamit csinálni a

hibákkal, odakötözöd hát őket a karóhoz,
ezzel magadat is, és viszed magadban
tovább, hogy kölcsönadhasd majd,
ha valakinek szüksége lesz egy

konkrét helyre átszúrt szívedben.

Célcsoport: 18–25 éves fiatalok

Létszám: a forrásanyagban nem került meghatározásra

Időtartam: 45 perc

Munkaformák: egyéni, kiscsoportos és nagycsoportos munka

Szükséges eszközök: egy szék vagy bot a „karó” megjelenítéséhez

A foglalkozás fókuszja és célja

A foglalkozás központi témája a **hely**, a kötődés, a veszteség, a hibázás és az elengedés.

A dramatikus gyakorlatok során a résztvevők testi és térbeli tapasztalatokon keresztül vizsgálják, mit jelenthet egy helyhez, emlékhez, döntéshez vagy érzéshez kötődni, illetve hogyan lehet továbbindulni akkor is, ha valami továbbra is visszatart.

A foglalkozás menete

1. Ráhangolódás – „Láthatatlan pontok” – 5 perc

Munkaforma: egyéni munka

A résztvevők lassan járnak a térben. A gyakorlat alatt nem beszélnek.

A foglalkozásvezető egymás után adja az instrukciókat:

- „Keress egy pontot a térben, amit fontosnak érzel.”
- „Állj meg ott, ahol úgy érzed, valami elkezdődhetne.”
- „Most ott állj meg, ahol úgy érzed, valami véget ért.”

Cél:

A „konkrét hely” gondolatának testi és térbeli megtapasztalása.

2. Első találkozás a verssel – „Hang és kép” – 5 perc

A foglalkozásvezető egyszer lassan felolvassa a verset. A résztvevők csak hallgatják, és nem reagálnak.

A második felolvasás során mindenki választ egy szót, amely különösen megérinti.

Ehhez a szóhoz mindenki társít egy mozdulatot.

A felolvasás után a csoport tagjai egyszerre mutatják meg választott mozdulatukat.

Rövid reflexió:

- Milyen szavak tértek vissza?
- Melyik kép volt különösen erős?
- Milyen érzéseket indított el a vers?

Cél:

A vers hangulatának és képeinek testi megjelenítése.

3. Állóképek – „A nap, amikor...” – 10 perc

Munkaforma: 3–4 fős kiscsoportok

A csoportok állóképet készítenek az alábbi mondathoz kapcsolódóan:

„Egy nap, amikor nem hozhatók helyre a dolgok.”

A csoportok bemutatják állóképeiket.

A foglalkozásvezető rámutat egyenként a szereplőkre, akik ezt követően egy-egy gondolatot osztanak meg.

Cél:

A belső érzelmi állapotok fizikai megjelenítése, a veszteség és a visszafordíthatatlanság témájának dramatikus feldolgozása.

4. „A karó” – 15 perc

Munkaforma: egyéni és nagycsoportos munka

A térben egy szék vagy bot jelképezi a „karót”.

Vezetői kérdés:

„Mihez kötjük magunkat akkor, amikor hibáztunk?”

A résztvevők egyenként odalépnek a „karóhoz”, és megfogalmaznak valamit, amit képzeletben hozzá kötnek.

Ez lehet egy szó, egy mondat vagy egy mozdulat.

Nem szükséges személyes vallomást tenni. A résztvevők metaforikusan is dolgozhatnak, például:

- kimondatlan mondatok;
- félelem;
- halogató;
- egy döntés.

Amikor mindenki sorra került, a csoport körben áll.

Közös improvizáció:

„Most próbáljatok elindulni úgy, hogy továbbra is ehhez a karóhoz vagytok kötve.”

A résztvevők fizikailag nem kötődnek össze, a kötöttség csak képzeletben jelenik meg.

A gyakorlat után rövid beszélgetés következik.

Reflexiós kérdések:

- Mi akadályozott?
- Mi tartott meg?
- Lehet-e ugyanaz a dolog egyszerre teher és kapaszkodó?

Cél:

A kötődés, a teher és a kapaszkodó kettősségének megélése dramatikus helyzetben.

5. Záró gyakorlat – „Kölcsönadni a helyet” – 10 perc

Munkaforma: nagycsoportos kör

A résztvevők körben ülnek, és befejezik az alábbi mondatot:

„Egy hely, amit kölcsön tudnék adni valakinek...”

A válasz lehet konkrét vagy metaforikus:

- egy pad;

- egy csend;
- egy seb;
- egy emlék;
- vagy bármilyen más, a résztvevő számára jelentéssel bíró „hely”.

Aki nem szeretne válaszolni, továbbadhatja a lehetőséget.

Utolsó gesztus:

Mindenki kijelöl a térben egy pontot, amely számára a foglalkozás „konkrét helyévé” vált.

A résztvevők rövid csendben maradnak ezen a helyen, majd visszatérnek a közös térbe.

Cél:

A foglalkozás élményeinek személyes lezárása és a „hely” motívumának összegzése.

Miskolczi Luca

HA AZ ÁLLATOK EGYSZER MEGSZÓLALNAK...

Alapadatok

A foglalkozás alapjául szolgáló mű:

Romhányi József: *Kecskére káposztát*

Egy kecskére bíztak egy szép fej káposztát.
Nem nyúlt hozzá, nehogy a gazdái átkozzák.
Hogy küzdött magával, és mit tett legvégül,
Elmondom kecskéül!

- Mekk!

Egyelek meg,

de remek

kerek!

Nem! Hess, becstelen kecskeszellemek!

Egyenes jellemek

benneteket elkergetnek!

Mekk!

De szerfelett kellenek

keblemnek

e levelek.

Egyet lenyelek!

Nem! Rendesen legelek...

Mekk!

De eme repedezett fedeles levelek,
melyeket emberek nem esznek meg,

nekem teljesen megfelelnek,
ezeket nyelem le.
Belembe lemehetnek.
Mekk!
Ejnye! Erre eme beljebb elhelyezett levelek
lettek fedelek.
Ezek e melegben egyre epedeznek,
meg-megrepedeznek.
Nem tehetek egyebet,
egy rend levelet lenyelek.
Mekk!
De erre eme bentebb szerkesztett levelek
egyre feljebb keverednek,
rendre fedelek lesznek,
melyeket szemetesvederbe tesznek.
Erre teremtettek benneteket?!
Mekk!
Elengedhetetlen meg kell ennem
e fejben lelt leveleket.
Le veletek!
Nyekk!
Te fej! Ne feledd: meg nem ettelek,
de megmentettelek!
Mekk!

Célcsoport: 10 éves gyermekek

Létszám: körülbelül 20 fő

Időtartam: 90 perc

Munkaformák: egyéni, páros és kiscsoportos, valamint nagycsoportos munka

Szükséges eszközök: hangfal, zene, A4-es papírok, ceruzák

Foglalkozásvezetők: 2 fő

A foglalkozás fókuszja és célja

A foglalkozás célja, hogy a gyermekek játékos, mozgásos és dramatikus gyakorlatokon keresztül találkozzanak Romhányi József humoros versével.

A foglalkozás központi eleme az állati nézőpont, a hangutánzás, a nyelvi játék, az eszperente és a szerepbe lépés.

A résztvevők saját állatfigurát alakítanak, verset írnak az állat nézőpontjából, majd dramatikus jelenetet készítenek.

A foglalkozás menete

1. Ráhangolódás – „Mini tornaóra” – 7 perc

A foglalkozásvezető ismerteti, hogy a csoport az állatok birodalmába utazik. Az utazáshoz egy rövid, játékos bemelegítésre van szükség.

A csoport körbe áll, és mindenki utánozza a foglalkozásvezető mozdulatait.

Mozgássor:

- **Alapállapot:** helyben futás;
- **Hegymászás:** mintha hegyre másznánk;
- **Bogarak:** kalimpálás az arc előtt, vakaródzás;
- **Forgósél:** forgás a saját tengely körül;
- **Bokor:** egy képzeletbeli bokor átugrása;
- **Sár:** földön kúszás.

Cél:

A test felébresztése, a közös játékra hangolódás és a csoport energiájának megteremtése.

2. Az állatok birodalma – 7 perc

A résztvevők megérkeznek az állatok birodalmába, ahol az állatok elbújtak az emberek elől. Ahhoz, hogy a csoport tagjait befogadják, nekik is állattá kell válniuk.

A résztvevők szétszóródnak a térben.

A foglalkozásvezető különböző állatokat nevez meg. A résztvevőknek mozgással, viselkedéssel és hanggal kell megjeleníteniük az adott állatot.

Amíg szól a zene, mindenki szabadon mozog és alakítja az állatot. Amikor a zene elhallgat, mindenki megfagy. Ezután új állat következik.

Állatok: kutya, macska, kígyó, szender, hal, flamingó, pakarána, elefánt, okapi, valamint egy szabadon választott állat.

Ha valaki nem ismeri valamelyik állatot, elképzelheti, milyen lehet.

Cél:

A szerepbe lépés, a mozgásos és hangi utánzás, valamint az önmagunkra és a környezetünkre való figyelem fejlesztése.

3. A kecske panasza – 5 perc

Minden résztvevő egyszerre megnevezi, hogy milyen állattá változott.

Miután mindenki állattá vált, a csoport találkozik a bánatos kecskével, akit a másik foglalkozásvezető alakít.

A résztvevők leülnek, és meghallgatják Romhányi József *Kecskére káposztát* című versét.

Cél:

A verssel való első találkozás megteremtése szerepjátékos helyzetben.

4. „Fordítsuk le!” – 10 perc

A másik foglalkozásvezető jelzi, hogy nem érti a kecske nyelvét.

Felmerül a kérdés: milyen nyelven beszél a kecske? Kecske nyelven? Eszperente nyelven?

A kecske újra elmondja a verset, mondatonként haladva.

A gyermekek feladata, hogy megpróbálják „lefordítani”, mit jelenthetnek a kecske szavai.

Cél:

A szövegértés, a nyelvi játékosság és a vers humorának felfedezése.

5. Eszperentevers írása – 15 perc

Munkaforma: 4–5 fős kiscsoportok

A csoportok választanak csak általuk tudott állatot a korábban megjelenített állatok közül.

Feladatuk, hogy az adott állat szemszögéből rövid, körülbelül 10–15 soros verset írjanak.

A versben lehetőleg az „é” hang domináljon. Könnyítésként egy-egy másik magánhangzó használata is megengedett.

A foglalkozásvezetők körbejárnak, és szükség esetén segítik a csoportok munkáját.

Segítő kérdések:

- Mit szokott csinálni az állat?
- Hol él?
- Mi a kedvenc eledele?
- Csoportban él vagy egyedül?
- Hogy néz ki?
- Szőrös, csupasz vagy tollas?
- Mekkora?
- Van jellegzetes hangja?
- Háziállat vagy vadállat?

Cél:

A közös alkotás, az egymás gondolatainak meghallgatása és összegzése, az asszociációs készség és az együttműködés fejlesztése.

6. A versek bemutatása – 7 perc

Minden csoport felolvassa saját versét.

A többi résztvevő feladata kitalálni, hogy melyik állatról szólhatott a vers.

Cél:

A közös alkotások megosztása, az egymásra figyelés és a játékos következtetés.

7. Eszperente jelenet – 20 perc

A foglalkozásvezető ismerteti a következő helyzetet:

A kecske gazdája hamarosan megérkezik, azonban a káposzta elfogyott.

A résztvevők ugyanazokban a kiscsoportokban dolgoznak tovább.

Feladatuk egy rövid jelenet készítése arról, hogyan reagál a gazda a káposzta eltűnésére.

A szerepeket a csoport tagjai osztják ki. A jelenetben szerepeljen:

- egy gazda;
- egy kecske;
- valamint a csoport döntése alapján további szereplők, például a gazda barátai, rokonai vagy további kecskék.

A gazda normálisan beszélhet, a kecskék azonban csak „kecskéül” kommunikálhatnak. A kecske kommunikációja történhet teljesen nonverbálisan is.

A csoport először kialakítja a jelenet vázát, majd megpróbálja.

Cél:

A szerephez helyezkedés, a komfortzónából való kilépés, az improvizáció, az együttműködés és a közös gondolkodás fejlesztése.

8. A jelenetek bemutatása – 10 perc

A csoportok egymás után bemutatják elkészült jeleneteiket.

A jelenetek végén a csoport közösen megtapsolja az előadókat.

Cél:

A közös alkotások bemutatása és a pozitív visszajelzés kultúrájának kialakítása.

9. Reflexió és lezárás – 9 perc

Reflexiós kör

A résztvevők körben ülnek, és röviden válaszolhatnak az alábbi kérdésekre:

- Sikerült-e megtanulnotok kecskéül beszélni?
- Milyen más állatnak lehetne saját nyelve?
- Mi tetszett a legjobban a foglalkozásban?

- Mi volt nehéz?
- Mit vizstek magatokkal?
- El tudnátok mondani mindezt kecskéül?

Aki szeretné, a válaszát „kecske nyelven” is megfogalmazhatja.

Lezárás:

A foglalkozásvezető arra kéri a résztvevőket, hogy próbáljanak egyszerre tapsolni. Ha sikerül összehangoltan tapsolniuk, a foglalkozás véget ér.

Cél:

A közös élmény összegzése, a reflexió és a játékos lezárás.